

ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЈА КАО ЕКОНОМСКИ ИЗАЗОВ У УСЛОВИМА УБРЗАНИХ ГЛОБАЛНИХ ПРОМЕНА

Раде Станкић

Универзитет у Београду, Економски факултет, Београд, Србија
rade.stankic@ekof.bg.ac.rs
ORCID: 0000-0002-7697-2071

Јасна Солдић-Алексић

Универзитет у Београду, Економски факултет, Београд, Србија
jasna.soldic@ekof.bg.ac.rs
ORCID: 0000-0001-7641-3862

Александра Јаковљевић

Проалек, Београд, Србија
aleksandra.jakovljevic982@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3985-5156

Чланак је излаган на X Интернационалном научном скупу „ЕконБиз: Економски изазови у условима убрзаних глобалних промена“, Бијељина 16. и 17. јун 2022. године

Апстракт: Масовна примена дигиталних технологија унела је суштинске промене и у пословно окружење и свакодневни живот људи. Дигитална трансформација изазива жестоку дебату међу креаторима политике, економистима и индустријским лидерима о њеном друштвеном утицају и економским изазовима. О ефектима и последицама дигитализације и дигиталне трансформације често се јављају супротстављени ставови, почев од потпуно оптимистичких о будућим трендовима, па до оних који истичу разлоге за забринутост због евентуалног њиховог негативног утицаја. Циљ овог рада јесте да укаже на најзначајније економске изазове дигиталне трансформације у условима убрзаних глобалних промена. У раду је посебно наглашено да дигитална трансформација у неким областима прави „дисруптивни хаос“, док истовремено у другим областима доводи до унапређења пословања. Такође, у раду је посебно разматрана позиција Србије с аспекта економских изазова које доноси дигитализација и дигитална трансформација. Убрзане глобалне промене које су условљене развојем технологија захтевају да се све економије, уколико желе да буду успешне, морају прилагодити „дигиталном времену“. У том

прилагођавању посебно је важно избећи евентуалне негативне утицаје дигитализације и примене дигиталних технологија у свим сферама живота и у пословном окружењу, а нарочито да не дође до стварања или увећавања дигиталног јаза у свим својим појавним облицима, а неки од њих су у овом раду посебно апострофирани.

Кључне речи: Дигиталне технологије, дисруптивне технологије, дигитална трансформација, економски изазови, глобалне промене.

JEL класификација: O33, M21

1. УВОД

Живимо у времену узбудљивих технолошких иновација. Масовна примена дигиталних технологија унела је суштинске трансформативне промене и у пословно окружење и свакодневни живот људи. О ефектима и последицама дигитализације и дигиталне трансформације често се јављају супротстављени ставови, почев од потпуно оптимистичких о будућим трендовима, па до оних који истичу разлоге за забринутост због евентуалног њиховог негативног утицаја.

Најновија достигнућа у вештачкој интелигенцији и сродним иновацијама проширују границе дигиталне револуције. Дигитална трансформација се убрзава након пандемије коронавируса. Будућност долази брже него што се очекивало (Qureshi & Woo, 2022, pp. 1).

Убрзани технолошки развој доводи до глобалне дигиталне трансформације друштва. Под утицајем технолошких промена мењају се и економске парадигме. Нове технологије преобликују тржишта и дубоко мењају пословање и рад. Међутим, потпуна трансформација компанија и њихов прелазак на дигитални начин рада је неизвесан и комплексан процес.

Циљ овог рада јесте да укаже на најзначајније економске изазове дигиталне трансформације.

2. ДИГИТАЛНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ, ДИГИТАЛИЗАЦИЈА И ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЈА

Дигиталне технологије су врло важан инфраструктурни фактор дигиталне економије и односе се на употребу дигиталних ресурса (технологије, алата, апликација и алгоритама) којима се ефикасно проналазе, анализирају, стварају, прослеђују и користе дигитална добра у рачунарском окружењу.

Појам дигиталне економије служи као кровни појам за означавање нових модела пословања, производа, услуга, тржишта и брзорастућих сектора економије, посебно оних који се заснивају на дигиталним технологијама као основној инфраструктури пословања. Појам дигитална економија се често поистовећује са појмовима индустрија 4.0, нова економија или интернет економија.

Појмови дигитализација, дигитализација и дигитална трансформација наизглед су врло сличног значења, док у стварности имају потпуно различита значења, а истовремено су међусобно веома повезани (Bloomberg, 2022).

Дигитализација (енгл. *digitization*) је процес претварања аналогних информација у дигитални формат (Gartner Glossary, 2022).

Према Гартнеровом речнику (Gartner Glossary, 2022) дигитализација (енгл. *digitalization*) је употреба дигиталних технологија у сврху промене пословног модела и стварања додатних прихода, те могућности стварања додатних вредности. То је процес преласка на дигитално пословање.

Оксфордски речник енглеског језика прати прве употребе термина дигитизација и дигитализација у вези са рачунарима до средине педесетих година 20. века. Дигитизација се односи на „претварање аналогних података у дигитални облик.“ За разлику од тога, дигитализација се односи на „усвајање или повећање употребе дигиталне или рачунарске технологије од стране организације, индустрије, земље итд.“

Паралелно са дигитализацијом одвија се још један процес - дигитална трансформација, која представља нешто шири појам, а односи се на потпуни преображај пословања кроз свеобухватне организационе промене уз примену дигиталних технологија оријентишући се у потпуности на крајње потрошаче.

Можемо закључити да дигитизујемо информације, дигитализујемо процесе а дигитално трансформишемо стратегију и пословање подuzeћа.

3. ЕКОНОМСКИ ИЗАЗОВИ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ И ДИГИТАЛНЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ

Дигитална трансформација је дубока трансформација пословних и организационих активности, процеса, компетенција и модела како би се у потпуности искористиле промене и могућности мешавине дигиталних технологија и њихов убрзани утицај на друштво на стратешки и приоритетан начин, имајући у виду садашње и будуће промене. Интеракција дигиталних технологија и друштва учинила је значајне помаке и изазове у свим друштвеним и економским сегментима. На овај начин настали су нови појавни облици одрживих развојних форми, али и појавни облици нових економских модела: економија дељења (енгл. *sharing economy*), економија сарадње (енгл. *cooperation economy*), зелена економија (енгл. *green economy*), циркуларна економија (енгл. *circular economy*) итд.

У неким земљама, као што је Јапан, дигитална трансформација чак има за циљ да утиче на све аспекте живота кроз иницијативу *Society 5.0* и постизање високог степена конвергенције између виртуелног и физичког простора (стварног простора).

Дигитална трансформација је резултат онога што економисти који проучавају научни напредак и техничке промене називају *технолозијом опште намене* – то јест, оном која има моћ да се непрестано трансформише, прогресивно се гранајући и повећавајући

продуктивност у свим секторима и индустријама (Mühleisen, 2018, pp. 6). Такве трансформације су ретке. Само три претходне технологије су имале такву моћ: парна машина, генератор електричне енергије и штампарска машина. Ове промене доносе огромне дугорочне користи.

По својој природи, технолошке револуције опште намене су такође веома реметилачке. Технологије које мењају уврежене пословне процесе, па и целе индустрије, уводећи потпуно нов модел пословања, сматрају се „дисруптивним технологијама“. Важна компонента „дисруптивне технологије“ је да она прво мора бити широко прихваћена пре него што јој се друштво прилагоди. Тренутна технолошка револуција зависи од дигиталних платформи и њиховог прихватања.

„Дисруптивне технологије“ се заснивају на „дисруптивним иновацијама“. „Дисруптивна иновација“ је термин који је користио професор са Харвардске пословне школе Clayton Christensen у својој књизи *The Innovator's Dilemma* из 1997. године, коју многи сматрају једном од најутицајнијих пословних идеја 21. века. „Дисруптивна иновација“ описује процес којим се производ или услуга у почетку укорењује у једноставним апликацијама на дну тржишта – обично тако што су јефтинији и приступачнији – а затим се немилосрдно померају на виши ниво, на крају потискујући етаблиране конкуренте. Најпознатији савремени примери „дисрупције“ су *Uber* и *Airbnb*. Дигитална трансформација у неким областима прави „дисруптивни хаос“, док истовремено у другим областима доводи до унапређења пословања.

Дисруптивне технологије, као што су вештачка интелигенција, роботика, *IoT* и *blockchain* имају потенцијал да трансформишу економске структуре, пословне моделе, компаније и послове. Организације треба да се припреме за ове дисруптивне технологије и огромне промене које оне доносе, на начине који се разликују од претходних приступа новим технологијама (Elnaj, 2018). Елнај закључује да се убрзано приближавамо ери постдигиталне трансформације.

Нове дигиталне технологије обећавају много. Оне стварају нове путеве и могућности за просперитетнију будућност. Али такође постављају нове изазове. Qureshi и Woo сматрају да, и ако дигиталне технологије плене својом бриљантношћу и снагом својих апликација, оне до сада нису у потпуности испоручиле очекивану „дивиденду“ у већем расту продуктивности (Qureshi & Woo, 2022,

pp. 5). Заиста, раст укупне продуктивности је успорен у последњих неколико деценија у многим економијама. Сходно томе, економски раст је имао нижи тренд.

Leipziger и Dodev истичу да „дисруптивне“ технологије имају различите импликације на предузећа, запошљавање, потрошаче, и нације (Leipziger & Dodev, 2016, pp. 4). Потрошачи су вероватно спремни да извуку највећу корист јер нове технологије омогућавају појаву јефтинијих или бесплатних и софистициранијих роба и услуга. Ефекти на запошљавање укључују неке позитивне стране, као што су повећана ефикасност и флексибилност радног места, али негативне су вероватно веће. Нестају радна места заснована на ручном и рутинском раду, у корист висококвалификованог рада заснованог на знању.

Убрзање дигиталне трансформације утиче на целу економију, па тако и на повећање броја запослених у сектору информационо-комуникационих технологија (ИКТ). По подацима Еуростата, у 2020. години је око 8 милиона лица у ЕУ радило као ИКТ стручњаци што је 4,3% од укупног броја запослених (Eurostat, 2021). Удео је повећан за 0,4 процентних поена у односу на 2019. када је он износио 3,9% од укупне запослености. Између 2019. и 2020. стопа раста била је 7,5% док је просечна годишња била 5,2% у прошлој деценији. Највећи удео ИКТ специјалиста имали су Финска (7,6%) и Шведска (7,5%), док су релативно високе уделе имале и Естонија, Луксембург, Холандија, Ирска и Данска (све преко 5%). Најмањи удео имале су Грчка (2%) и Румунија (2,4%).

MGI (*The McKinsey Global Institute*) идентификовао је 12 области које показују највеће економски утицај и потенцијал да изазову поремећаје у будућности: мобилни интернет, вештачка интелигенција, интернет ствари (*IoT*), *Cloud* технологије, напредна роботика, аутономна и скоро аутономна возила, геномика нове генерације, складиштење енергије, 3-Д штампање, напредни материјали, напредна истраживања нафте и гаса и обновљива енергија. Ови трендови су изабрани на основу четири критеријума укључујући високу стопу технолошких промена, широк потенцијал утицаја, велику економску вредност и потенцијал за реметилачки економски утицај.

„Дисруптивне технологије“ и дигитална трансформација имају потенцијал да утичу на раст, запошљавање и неједнакост стварањем нових тржишта и пословних пракси, као и потребу за новом инфраструктуром производа

и различитим радним вештинама. Међутим, поједина друштва немају довољан приступ применама информационо-комуникационих технологија и посебно интернету и тиме су онемогућена да користе тековине информационог друштва. То доводи до стварања или увећавања дигиталног јаза између развијених и неразвијених друштава, али не само између њих.

ОЕСД дефинише „дигитални јаз“ као термин који се односи на јаз између појединаца, домаћинстава, предузећа и географских подручја на различитим друштвено-економским нивоима у погледу, како њихових могућности приступа информационим и комуникационим технологијама, тако и њиховог коришћења интернета за широку употребу и разноврсне активности (ОЕСД, 2022).

Иако термин „дигитални јаз“ сада обухвата техничку и финансијску способност коришћења доступне технологије – заједно са приступом (или недостатком приступа) интернету – јаз на који се односи се стално помера са развојем технологије.

Ово је проблем у многим земљама, при чему је већа вероватноћа да ће рурално становништво бити одсечено од дигиталних технологија него становници градова. Подела постоји и међу земљама и континентима. Стопа пенетрације интернета и даље варира међу континентима: 2022. године, 80% Европљана има приступ интернету, у поређењу са само 22% Африканаца. Подела постоји између мушкараца и жена: 2021. године, 62% глобалне мушке популације је користило интернет, у поређењу са 57% женске популације. Овај јаз се смањивао током протекле деценије.

Осим јаза између развијених земаља и земаља у развоју, руралног и урбаног становништва, и мушкараца и жена, постоје и друге врсте дигиталних подела:

Приступна подела: Односи се на социоекономске разлике међу људима и утицај на њихову способност да приуште уређаје неопходне за приступ интернету.

Подела употребе: Ово се односи на разлику у нивоу вештина које поседују појединци.

Недостатак квалитета употребе: Односи се на различите начине на које људи користе интернет и чињеницу да су неки људи далеко способнији од других да од њега добију информације које су им потребне.

Недостатак комуникације и изолација: Пандемија коронавируса је у фокус ставила

изолацију коју људи без приступа интернету или без неопходних вештина могу брзо осетити.

Препреке образовању: Како се образовање све више пружа путем интернета, они који немају ресурсе за приступ интернету, укључујући школску децу која су током пандемије ограничена на учење на даљину, могу остати без могућности да развију своје вештине.

Погоршање родне дискриминације: Дигитални јаз такође погоршава многе постојеће облике дискриминације. Једна од најраспрострањенијих је родна дискриминација.

Како свет постаје све више зависан од дигиталних технологија, ове последице ће вероватно постати озбиљније и раширеније. На друштвима је да се позабаве дигиталним јазом на холистички начин који препознаје многе аспекте и негативне исходе.

4. ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЈА КАО ЕКОНОМСКИ ИЗАЗОВ СРБИЈЕ

Талас убрзаних глобалних промена изазваних, између осталог, дигитализацијом и дигиталном трансформацијом, захватио је и Србију, па је тако ИКТ сектор постао најбрже растући сектор у Србији у претходној деценији, заслужан за 6% БДП-а. Поред низа пројеката дигиталне трансформације пословања предузећа у Србији, реализовано је неколико крупних пројеката на националном нивоу:

Е-фискализација – Обавезна је у Србији од 1. маја 2022. године, а подразумева употребу новог хардверског или софтверског решења, путем којих се издају фискални рачуни са QR кодом.

Скенирањем QR кода купци и корисници услуга могу, успостављањем везе са Пореском управом, да провере да ли је њихов рачун валидан и издат у складу са законом. Е-фискализација је важан алат у борби против сиве економије. Значајни пројекти у овој области су и *е-фактура* и *е-отпремница*.

IPS НБС – Систем за инстант плаћања – Овај систем је у употреби од 22. октобра 2018. године. Инстант плаћања су од стратешког значаја за даљу модернизацију платног система Републике Србије.

Телекомуникационе, компјутерске и информационе услуге се на глобалном нивоу користе као индикатор за међународно поређење држава и нивоа њиховог технолошког развоја. Домаће тржиште

телекомуникационих, компјутерских и информационих услуга расте годишњом стопом нешто вишом од 10%, док извоз расте годишњом стопом од 30%. На овај начин Србија од земље са јефтином радном снагом постаје земља са квалитетним људским капиталом. Тако је, на пример, у Србији у 2016. години, према подацима Народне банке Србије, од извоза телекомуникационих, компјутерских и информационих услуга остварено 739,5 милиона евра прихода, од чега је готово 80% прихода реализовано од извоза компјутерских услуга (589,8 милиона евра), а 19,3% из извоза услуга телекомуникација (143,1 милиона евра). Вредност оствареног увоза телекомуникационих, компјутерских и информационих услуга у 2016. години је износио 332,2 милиона евра, од чега је 58,2% увоз компјутерских услуга (193,3 милиона евра), а 38,8% од увоза телекомуникационих услуга (128,8 милиона евра).

У размени услуга телекомуникација, компјутерских и информационих услуга остварен је суфицит у вредности 407,3 милиона евра, при чему је у размени телекомуникационих (14,3 милиона евра) и компјутерских услуга (396,5 милиона евра) остварен суфицит, док је дефицит од 3,5 милиона евра остварен у размени информационих услуга. (ПКС, 2022).

Поређења ради, у периоду јануар–новембар 2021. године, од извоза телекомуникационих, компјутерских, информационих и поштанских услуга остварено је 1,6 милијарди евра прихода (раст од 29,1% у односу на исти период 2020. године), од чега је 92,5% прихода реализовано од извоза компјутерских услуга (1,5 милијарди евра), а 5,9% од извоза услуга телекомуникација (97,8 милиона евра).

На страни увоза такође доминирају компјутерске услуге (79,0%, односно 379,2 милиона евра), а укупна вредност оствареног увоза телекомуникационих, компјутерских, информационих и поштанских услуга износила је у наведеном периоду 480,1 милион евра. Забележен је суфицит од око 1,2 милијарде евра (раст од 45,7% у односу на исти период 2020. године) и представља огроман корак напред за српску економију. (ПКС, 2022).

У периоду јануар–новембар 2021. године највиша просечна зарада у Србији остварена је у делатности рачунарског програмирања, консултантских и с тим повезаним делатностима и то у износу од 251.526 динара (2140 евра), што је 2,8 пута већа просечна

зарада у односу на просечну зараду у Републици Србији.

Укупан број запослених у делатностима електронских комуникација и информационог друштва, према подацима РЗС, у четвртном кварталу 2021. године је износио 105.572, што представља пораст од 9,2% у односу на исти квартал 2020. године.

Запослени у сектору електронских комуникација и информационог друштва чине 4,7% укупне запослености. По том параметру Србија се приближава Естонији, земљи чији се развој ИКТ сектора и успешна дигитализација и дигитална трансформација, често наводе као добар пример.

Посматрано по делатностима, највише запослених је било у делатности рачунарског програмирања, консултантских и с тим повезаним делатностима (45.607), где је забележен раст од 19,5%.

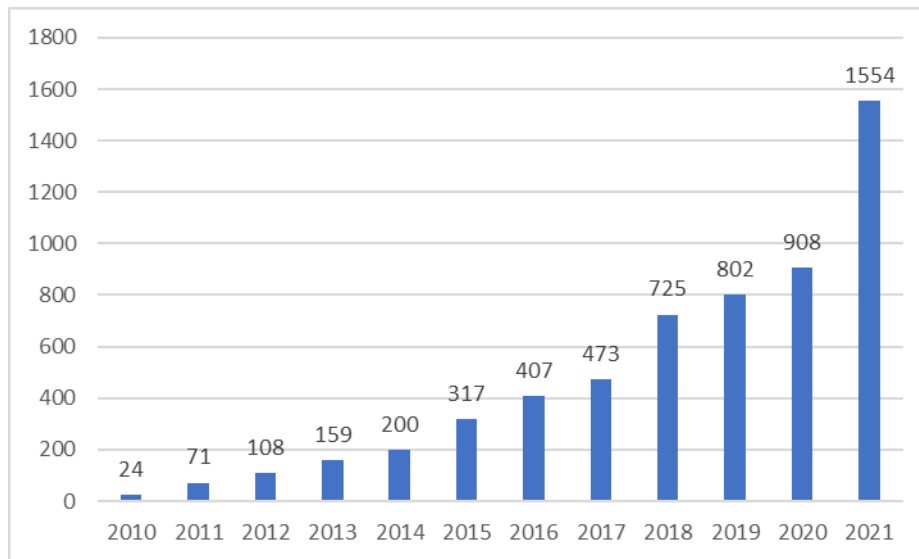
У следећој табели и на следећем графикону јасно је уочљиво да је Србија уназад 15 година од негативног платног биланса ИКТ услуга дошла до суфицита од 1,5 милијарди евра.

Табела 1. Услуге телекомуникација, компјутерске и информацијске (у милионима евра), Србије, од 2007. до 2021. године.

Година	Извоз	Увоз	Биланс
2021	2191	637	1554
2020	1439	531	908
2019	1422	621	802
2018	1338	613	725
2017	899	426	473
2016	740	332	407
2015	611	293	317
2014	487	287	20
2013	437	278	159
2012	375	267	108
2011	312	241	71
2010	240	215	24
2009	194	206	-12
2008	178	213	-35
2007	138	172	-35

Извор: НБС, прерачун аутора.

Графикон 1. Услуге телекомуникација, комјутерске и информацијске (биланс у милионима евра), од 2010. до 2021. године.

Извор: НБС, прерачун аутора.

Према индексу мрежне спремности (Network Readiness Index, 2021), као индикатору развоја дигиталне економије односно спремности земље за укључење у ИТ сектор, Република Србија је у 2021. заузела 57. позицију од укупно 130 рангиране земље. Године 2012. заузимала је 87. позицију од укупно 142 рангиране земље. Највиши напредак остварен је у дигиталној трансформацији у области економије. Дигитализација и дигитална трансформација пословања у Србији један је од најважнијих задатака који треба да подржи још бржи развој дигиталних производа и услуга и раст њиховог извоза.

ЗАКЉУЧАК

Како се дигитална трансформација драматично убрзава и све више и више људи широм света учествује у дигиталној економији, требало би пажљиво осмислити политике које ће нам омогућити да у потпуности искористимо њене предности.

Процес транзиције према дигиталном је услов да компаније преживе притиске тржишта и конкуренције и обезбеде себи одрживу будућност.

Убрзане глобалне промене које су условљене развојем технологија захтевају да се све економије, уколико желе да буду успешне, морају прилагодити „дигиталном времену“. У том прилагођавању посебно је важно избећи евентуалне негативне утицаје дигитализације и примене дигиталних технологија у свим сферама живота и у пословном окружењу, а нарочито да

не дође до стварања или увећавања дигиталног јаза.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Bloomberg J., (2018). Digitization, Digitalization, And Digital Transformation: Confuse Them At Your Peril, <https://www.forbes.com/sites/jasonbloomberg/2018/04/29/digitization-digitalization-and-digital-transformation-confuse-them-at-your-peril/?sh=5211bc6b2f2c>, приступљено 16.3.2022.
- [2] Christensen, C., (1997). The innovator's dilemma: when new technologies cause great firms to fail. Boston, Massachusetts, USA: Harvard Business School Press.
- [3] Elnaj S., (2018). Disruptive Technologies And New Economic Models, Forbes Technology Council. <https://www.forbes.com/sites/forbestechcouncil/2018/01/04/disruptive-technologies-and-new-economic-models/?sh=627d952b9238>, приступљено 17.3.2022.
- [4] Eurostat, (2021). <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210716-1>, приступљено 27.3.2022.
- [5] Gartner Glossary, <https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary>, приступљено 15.3.2022.
- [6] Leipziger D., & Dodev V., (2016). Disruptive Technologies and their Implications for Economic, Institute for International

- Economic Policy, The George Washington University.
- [7] Mühleisen M., (2018), The Long and Short of The Digital Revolution, Finance & Development, June 2018, Vol. 55, No. 2, pp.6-8.
- [8] NBS, https://nbs.rs/sr_RS/drugi-nivo-navigacije/statistika/platni_bilans/, приступљено 15.3.2022.
- [9] Network Readiness Index, (2021), Portulans Institute. <https://networkreadinessindex.org/>, приступљено 15.3.2022.
- [10] OECD, (2022). Glossary of Statistical Terms, <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=4719>, приступљено 25.3.2022.
- [11] PKS, (2022). e-bilten, <https://usluge.pks.rs/portal/publikacije/443>, приступљено 25.3.2022.
- [12] Qureshi, Z. & Woo, C. (2022), Shifting Paradigms: Growth, Finance, Jobs, and Inequality in the Digital Economy, Brookings Institution Press.
- [13] RZS, <https://www.stat.gov.rs/sr-Latn/oblasti/trziste-rada/anketa-o-radnoj-snazi>, приступљено 29.3.2022.

SUMMARY

In recent years, accelerated technological development has led to the global digital transformation of society. With that in mind, the aim of this paper is to present the essential characteristics of the phenomenon of digital transformation, especially considering it as an economic challenge in the context of global change. We have specifically pointed out that in the discussion on the effects and consequences of digitalization and digital transformation, opposing views often appear: some of them are completely optimistic about future trends, but the others explain reasons for concern about the possible negative impact. Digital transformation can be defined as a profound transformation of business and organizational activities, processes, competencies and models in order to take full advantage of changes, opportunities and the impact of digital technologies on society in a strategic way, given current and future changes. We especially pointed out the importance of disruptive technologies in the process of digital transformation. These are technologies that are changing established business processes, and even entire industries, introducing a completely new business models. Modern disruptive technologies, such as artificial intelligence, robotics, IoT and blockchain, have the potential to transform economic structures, business models, companies and businesses. Also, disruptive technologies and

digital transformation have the potential to impact growth, employment and inequality by creating new markets and business practices, as well as the need for new product infrastructure and different work skills. However, not all societies and economies are in the same position in terms of the possibility of applying disruptive technologies. This leads to the creation or widening of the digital divide between developed and underdeveloped societies, between rural and urban populations, as well as, between man and women. Also, there are other types of digital divide: access divide, usage divide, divide based on different quality of ICT usage, divide caused by lack of communication and isolation (as was the case with the Covid 19 pandemic), the gap due to the existence of objective obstacles to education due to the inability to access the Internet, etc. Having in mind the above, we believe that it is up to societies to address the digital divide in a holistic way that recognizes many of its aspects, as well as, possible negative outcomes. A special segment of the paper refers to the digital transformation as an economic challenge for Serbia. It is noticeable that the ICT sector has become the fastest growing sector in Serbia in the previous decade, accounting for 6% of GDP. According to the Network Readiness Index (2021), as an indicator of the development of the digital economy, i.e. the country's readiness to join the IT sector, in 2021 the Republic of Serbia took the 57th position out of a total of 130 ranked countries. For the sake of comparison, we note that in 2012, Serbia occupied the 87th position out of a total of 142 ranked countries. The significant fact is that the greatest progress in the digital transformation in Serbia has been made in the field of economics.